

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยตามวิธีทางการเงิน
โดย รุ่งทิวา พานิช
ชื่อปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ปีที่เสนอ 2539

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาขนาดเล็ก ที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (Open Economy) ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงของมูลค่าการค้ากับต่างประเทศเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GDP) นอกจากนี้ ในการพัฒนาของประเทศไทยส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาเงินลงทุนและเงินทุนจากต่างประเทศ ดังนั้นการกำหนดค่าภายนอกของเงินบาทหรืออัตราแลกเปลี่ยน (Foreign Exchange) จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนหรือการดำเนินนโยบายระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบใดก็ตามย่อมมีผลกระทบต่อการทำธุรกรรมกับต่างประเทศและมีผลเชื่อมโยงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างสำคัญด้วย

หลังจากที่ประเทศต่าง ๆ ได้ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวกันอย่างแพร่หลาย ทำให้ค่าของเงินในระบบการเงินระหว่างประเทศมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา การวัดค่าอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์ในการติดตามค่าแนวโน้มค่าของเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางหนึ่งสำหรับประกอบการพิจารณาการวางนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเริ่มศึกษาจากวิวัฒนาการของระบบการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของโลกและของประเทศไทย จากนั้นจะศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (Effective Exchange Rate) และการคำนวณค่าเงินบาทหรือค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินบาท (Effective Exchange Rate for Baht) ซึ่งศึกษาในรูปของค่าเงินบาทต่อ 1 หน่วยเงินตราต่างประเทศของกลุ่มประเทศที่มีมูลค่าการค้ารวมร้อยละ 50 โดยใช้วิธีการคำนวณแบบค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักด้วยการนำเข้า (Import Weight) นอกจากนี้

นั้น ได้ศึกษาถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนและการคำนวณค่าอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพตามแนวคิดทางการเงิน (Monetary Approach) โดยสรุปผลการศึกษาได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินและอัตราแลกเปลี่ยนในไตรมาสที่แล้ว ส่วนรายได้ที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์ในทิศทางผกผันกับอัตราแลกเปลี่ยน กล่าวคือ

1. ถ้าปริมาณเงินภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าของต่างประเทศ จะทำให้ค่าเงินบาทลดลงหรืออัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการที่ปริมาณเงินของประเทศเพิ่มขึ้นในขณะที่ระบบเศรษฐกิจมีการจ้างงานเต็มที่หรือการผลิตไม่สามารถเพิ่มผลผลิตตอบสนองได้ทันแล้ว จะมีผลทำให้ระดับราคภายในประเทศมีแนวโน้มสูงกว่าระดับราคาต่างประเทศ ซึ่งจะผลักดันให้มีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมากขึ้นและทำให้เกิดการขาดดุลการค้าอันมีผลกระทบต่อดุลการชำระเงิน ทำให้ค่าเงินลดลง

2. ผลจากการที่รายได้ที่แท้จริงเพิ่มขึ้นก็คือการมีปริมาณสินค้ามากขึ้น ทำให้ระดับราคภายในประเทศมีแนวโน้มลดลงโดยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ส่งผลให้สามารถส่งสินค้าออกไปขายในต่างประเทศได้มากขึ้น ทำให้มีเงินตราไหลเข้าประเทศมากขึ้นอันมีผลต่อค่าเงินบาทที่สูงขึ้นหรืออัตราแลกเปลี่ยนลดลง

3. การที่อัตราดอกเบี้ยของประเทศไทยสูงกว่าต่างประเทศทำให้มีเงินทุนไหลเข้าประเทศมากขึ้น และส่งผลให้อัตราแลกเปลี่ยนลดลงหรือเงินบาทมีค่าสูงขึ้นซึ่งผลดังกล่าวแตกต่างจากสมมติฐานเบื้องต้น แต่อย่างไรก็ดี แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบระยะสั้นและผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากกว่า

4. การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในไตรมาสที่แล้วมีผลให้อัตราแลกเปลี่ยนในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากโดยปกติบุคคลมักจะคาดคะเนอัตราแลกเปลี่ยนโดยดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในอดีตมาเป็นเกณฑ์ และมักจะคาดคะเนว่าอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตจะไม่แตกต่างไปจากช่วงเวลาที่ผ่านมามากนักโดยมีแนวโน้มในทิศทางเดียวกัน